

MINISTARSTVO FINANCIJA

NOVI PER 8T
2.10.2013 91.41

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
POTROŠAČKOM KREDITIRANJU**

Zagreb, listopad 2013.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POTROŠAČKOM KREDITIRANJU

Članak 1.

U Zakonu o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, br. 75/2009 i 112/2012), u članku 2. ispred riječi: „U smislu“ stavlja se oznaka stavka koja glasi: „(1)“, a u točki 7. iza riječi: „javnog bilježnika“ dodaje se nova rečenica koja glasi:

„Naknade na odobrene kredite moraju biti vezane uz stvarni trošak odobravanja kredita. Nakon sklapanja ugovora o kreditu, nije dopušteno uvođenje novih naknada.“.

Iza točke 15. dodaje se točka 16. koja glasi:

„16. *Nacionalna referentna stopa prosječnog troška financiranja hrvatskog bankovnog sektora (NRS)* je prosječni trošak izvora sredstava hrvatskog bankovnog sektora (banaka i štednih banaka) s obzirom na određeni protekli period, vrstu izvora i relevantnu valutu, odnosno, NRS je prosječna kamata koju bankovni sektor plaća kako bi pribavio sredstva potrebna za kreditno poslovanje.“.

Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„(2) Ministar financija pravilnikom će pobliže definirati naknade i druga pitanja s tim u vezi iz stavka 1. točke 7. ovoga članka.“.

Članak 2.

U članku 5. stavku 1. podstavku g) broj: „11“ zamjenjuje se brojem: „9“.

Iza podstavka t) dodaje se podstavak u) koji glasi:

„u) upozorenje na rizike povezane s promjenom tečaja, promjenom kamatne stope i posljedicama gubitka prihoda potrošača na otplatu kredita.“.

Članak 3.

Članak 11.a mijenja se i glasi:

„(1) Ako su ugovorene promjenjive kamatne stope, vjerovnik je dužan:

- a) definirati parametar koji prati u kontekstu donošenja odluke o korekciji promjenjive kamatne stope, a koji je jasan i poznat potrošačima i
- b) kvalitativno i kvantitativno razraditi uzročno-posljedične veze kretanja parametra iz točke a) ovoga stavka i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope i
- c) odrediti u kojim se razdobljima razmatra donošenje odluke o korekciji visine kamatne stope (koje je bazno razdoblje te koja su referentna razdoblja).

(2) Parametar iz stavka 1. ovoga članka je jedna od sljedećih varijabli: EURIBOR, LIBOR, NRS, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili prosječna kamatna stopa na

depozite građana u odnosnoj valuti. Promjenjiva kamatna stopa definira se kao zbroj ugovorenog parametra i fiksne marže banke koja ne smije rasti tijekom otplate kredita i koja se mora ugovoriti zajedno s parametrom.

(3) Promjena kamatne stope u jednom referentnom razdoblju ne može biti veća, odnosno kod smanjenja manja od promjene parametra iz stavka 1. ovoga članka izražene u postotnim bodovima.

(4) Ako vjerovnik nudi ugovaranje promjenjive kamatne stope, dužan je jasno i nedvojbeno predočiti potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu elemente iz stavka 1. ovoga članka, kao i upozoriti potrošača na sve rizike ove promjenjivosti te jasno i nedvojbeno ugovoriti u samome ugovoru o kreditu promjenjive elemente na temelju kojih se izračunava promjenjiva kamatna stopa.

(5) Za sve postojeće ugovore o kreditu sklopljene do stupanja na snagu ovoga Zakona, u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno posljedične veze, vjerovnik u skladu s ovim člankom, mora uskladiti s dužnikom parametar i to jednu od sljedećih varijabli:

- referentnu kamatnu stopu (EURIBOR, LIBOR) ili

- NRS ili

- prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili

-prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti

te fiksnu maržu i razdoblja promjena kamatnih stopa. Pri tome, fiksna marža kod ugovora o stambenom kreditu kod kojih je tečaj strane valute u odnosu na domaću tijekom otplatnog razdoblja aprecirao više od 20%, ne smije biti veća od razlike početne kamatne stope i početne vrijednosti promjenjivog parametra (referentne kamatne stope). Navedena obveza banke traje za vrijeme ove izvanredne okolnosti (aprecijacija tečaja strane valute u odnosu na domaću veća od 20%), a po njenom prestanku, banka mora ponuditi potrošaču konverziju preostalog dijela neotplaćenog kredita u kunski ili kredit s valutnom klauzulom EUR bez naknade. Ukoliko dužnik odbije konverziju, nastavak otplate kredita vrši se prema standardnim uvjetima. Troškovi ugovaranja u skladu s ovim stavkom i svi popratni troškovi u vezi s tim, ne smiju se zaračunati korisniku kredita.

(6) Ako se uslijed promjene ugovorene promjenjive kamatne stope treba provesti povećanje kamatne stope, vjerovnik je dužan potrošaču dostaviti obavijest o takvom povećanju 15 dana prije njegove provedbe. U roku od tri mjeseca od primitka takve obavijesti, potrošač ima pravo na prijevremeno vraćanje kredita bez obveze plaćanja bilo kakve naknade vjerovniku uključujući i ugovorenu naknadu za raniji povrat kredita. U tom slučaju vjerovnik nema pravo na naknadu štete zbog ranijeg povrata.“.

Članak 4.

Iza članka 11.a dodaju se naslovi i članak 11.b i članak 11.c koji glase:

„Maksimalna kamatna stopa na stambene kredite

Članak 11.b

(1) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na stambene kredite s ugovorenom promjenjivom kamatnom stopom ne smije biti viša od prosječne kamatne stope na odobrene takve kredite u Republici Hrvatskoj, određene za svaku od valuta uvećane za 1/3.

(2) Prosječnu kamatnu stopu iz stavka 1. ovoga članka minimalno jednom godišnje utvrđuje i objavljuje Hrvatska narodna banka.

(3) Hrvatska narodna banka će prvi put utvrditi i objaviti prosječnu kamatnu stopu za kredite iz stavka 1. ovoga članka u roku 10 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a vjerovnici će postojeće promjenjive kamatne stope uskladiti s odnosnim ograničenjima najkasnije do 1. siječnja 2014. godine dok će daljnje korekcije vršiti na ugovorene dane promjene kamatne stope temeljem zadnje objavljene prosječne kamatne stope od strane Hrvatske narodne banke.

Maksimalna kamatna stopa na ostale potrošačke kredite

Članak 11.c

(1) Maksimalna dopuštena kamatna stopa na ostale potrošačke kredite s ugovorenom promjenjivom kamatnom stopom (osim stambenih) ne smije biti viša od prosječne kamatne stope na odobrene takve kredite u Republici Hrvatskoj, određene za svaku od valuta, uvećane za 1/2.

(2) Prosječnu kamatnu stopu iz stavka 1. ovoga članka minimalno jednom godišnje utvrđuje i objavljuje Hrvatska narodna banka.

(3) Hrvatska narodna banka će prvi put utvrditi i objaviti prosječnu kamatnu stopu za kredite iz stavka 1. ovoga članka u roku 10 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a vjerovnici će postojeće promjenjive kamatne stope uskladiti s odnosnim ograničenjima najkasnije do 1. siječnja 2014. godine dok će daljnje korekcije vršiti na ugovorene dane promjene kamatne stope temeljem zadnje objavljene prosječne kamatne stope od strane Hrvatske narodne banke.“.

Članak 5.

U članku 12. iza stavka 3. dodaju se stavci 4. i 5. koji glase:

„(4) Vjerovnik je dužan na ugovoreni način obavijestiti potrošača o umanjenju ili ukidanju dopuštenog prekoračenja po tekućem računu najmanje 30 dana prije dana efektivnog umanjenja ili ukidanja dopuštenog prekoračenja.

(5) Vjerovnik je dužan omogućiti potrošaču, protiv kojeg vjerovnik nije pokrenuo postupak prisilne naplate, bez njegovog zahtjeva i bez ikakvog dopunskog troška otplatu iznosa za koji je prethodno dopušteno prekoračenje umanjeno, ili iznosa ukinutog prethodno dopuštenog prekoračenja, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja je važeća za dopušteno prekoračenje po tekućem računu. Ukoliko potrošaču nije omogućena navedena otplata iznosa za koji je prekoračenje umanjeno ili iznosa ukinutog prethodno dopuštenog prekoračenja, nije dužan prihvatiti smanjenje, odnosno ukidanje odobrenog prekoračenja po tekućem računu.“.

Članak 6.

U članku 16. broj stavka: „3“ ispred riječi: „Naknada“ zamjenjuje se brojem: „4“.

Članak 7.

U članku 19. podstavku a) riječi: „to radi li s jednim ili s više brojem vjerovnika ili radi kao neovisni posrednik“ zamjenjuju se riječima: „obavljaju li poslove posredovanja za jednog ili više vjerovnika ili kao neovisni posrednici“.

Članak 8.

U članku 20. stavak 5. mijenja se i glasi:

„(5) Ako je potrebno, mogu se koristiti i dodatne pretpostavke za izračun EKS-a navedene u Prilogu III Pravilnika o obvezi informiranja potrošača i dodatnim pretpostavkama za izračun efektivne kamatne stope (Narodne novine, br. 14/2010 i 124/2013) koji donosi ministar financija.“.

Članak 9.

Članak 20.a mijenja se i glasi:

„(1) Maksimalna EKS za potrošačke kredite sukladno ovome Zakonu je jedan postotni bod niža od ograničenja visine zateznih kamatnih stopa utvrđenog zakonom kojim se uređuje zatezna kamatna stopa.

(2) Maksimalna EKS za stambene kredite je sukladno ovome Zakonu tri postotna boda niža od ograničenja visine zateznih kamatnih stopa utvrđenog zakonom kojim se uređuje zatezna kamatna stopa.“.

Članak 10.

U članku 26. stavku 1. iza riječi: „kreditni posrednik“ riječi: „za prekršaj“ brišu se.

U članku 26. stavku 1. podstavak 22. mijenja se i glasi:

„- ako protivno odredbama članka 10. stavka 3. ovoga Zakona potrošaču, besplatno i u svakom trenutku tijekom cjelokupnog trajanja ugovora o kreditu, ne stavi na raspolaganje izvještaj u obliku otplatnog plana“.

U podstavku 23. iza riječi: „Ministarstvu financija“ dodaju se riječi: „u skladu sa člankom 22. Pravilnika o odobrenju za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja (Narodne novine, br. 14/2010 i 16/2013)“.

U podstavku 25. iza riječi: „ovoga Zakona“ dodaju se riječi: „i to članka 21. stavka 2. Pravilnika o odobrenju za pružanje usluga potrošačkog kreditiranja (Narodne novine, br. 14/2010 i 16/2013), članka 3. Pravilnika o obvezi informiranja potrošača i o dodatnim pretpostavkama za izračun efektivne kamatne stope (Narodne novine, br. 14/2010 i 124/2013) i članaka 1. do 5. Pravilnika o sadržaju, obliku i načinu vođenja evidencije sklopljenih ugovora (Narodne novine, broj 1/2013)“.

Podstavak 26. mijenja se i glasi:

„- ako protivno odredbama članka 11.a stavka 1. ovoga Zakona ne definira parametar koji će koristiti za donošenje odluke o korekciji promjenjive kamatne stope, ne razradi uzročno-posljedične veze kretanja parametra i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope, ne odredi razdoblja u kojima se razmatra donošenje odluke o korekciji visine kamatne stope“.

Iza podstavka 26. dodaju se podstavci 27., 28. i 29. koji glase:

„- ako protivno odredbama članka 11.a stavka 4. ovoga Zakona potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu ne predoči propisane elemente, ne upozori ga na rizike promjenjivosti, ne ugovori promjenjive elemente na temelju kojih se izračunava promjenjiva kamatna stopa

- ako protivno odredbama članka 11.a. stavka 5. ovoga Zakona za postojeće ugovore o kreditu u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno posljedične veze ne ugovori s dužnikom parametar, i to jednu od sljedećih varijabli: EURIBOR, LIBOR, NRS, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili prosječnu kamatnu stopu na depozite građana u odnosnoj valuti te fiksnu maržu i razdoblja promjene kamatnih stopa ili kod stambenih ugovora o kreditu kod kojih je tečaj strane valute u odnosu na domaću tijekom otplatnog razdoblja aprecirao više od 20%, ugovori fiksnu maržu veću od razlike početne kamatne stope i početne vrijednosti promjenjivog parametra (referentne kamatne stope) ili po prestanku aprecijacije ne ponudi potrošaču konverziju preostalog dijela neotplaćenog kredita u u kunski ili kredit s valutnom klauzulom EUR bez naknade ili zaračuna bilo kakve troškove ugovaranja i popratne troškove u vezi s tim

- ako protivno odredbama članka 11.a stavka 6. ovoga Zakona potrošaču kod kojeg treba provesti povećanje kamatne stope ne dostavi obavijest o povećanju 15 dana prije njegove provedbe ili obračuna naknadu za prijevremeno vraćanje kredita“.

Dosadašnji podstavak 27. koji postaje podstavak 30. mijenja se i glasi:

„- ako protivno odredbama članka 20.a ovoga Zakona ugovori maksimalnu EKS veću od propisane“.

Iza dosadašnjeg podstavka 27. koji postaje podstavak 30. dodaje se podstavak 31. koji glasi:

„- ako u propisanom roku protivno odredbama članka 12. stavaka 4. i 5. ovoga Zakona ne ponudi potrošaču kojemu je umanjeno ili ukinuto prekoračenje po tekućem računu, obročnu otplatu iznosa za koji je prethodno dopušteno prekoračenje umanjeno, ili iznosa ukinutog prethodnog dopuštenog prekoračenja, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja vrijedi za dopušteno prekoračenje po tekućem računu.“.

Članak 11.

U članku 27. stavku 1. podstavku 2. iza riječi: „kreditu“ dodaju se riječi: „u skladu sa člankom 5. stavkom 1. podstavkom j) ovoga Zakona,“.

Članak 12.

Iza članka 27. dodaje se članak 27.a koji glasi:

„Članak 27.a

U slučaju kad nadležno nadzorno tijelo inspekcijskim nadzorom ili na drugi način ustanovi sumnju na počinjenje prekršaja iz članka 26. stavka 1. podstavaka 20. i 30. ovoga Zakona, predložiti će sudu oduzimanje imovinske koristi ostvarene prekršajem ili kaznenim djelom, sukladno odredbama zakona kojim se uređuje postupak oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili prekršajem.“.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 13.**

(1) Članak 3. ovoga Zakona u dijelu koji se odnosi na članak 11.a stavak 5. ovoga Zakona, primjenjuje se na sve ugovore o potrošačkom kreditu neovisno o datumu sklapanja ugovora o kreditu.

(2) Za postojeće ugovore o kreditu sklopljene do stupanja na snagu ovoga Zakona, u kojima nisu definirani parametri i njihove uzročno posljedične veze, vjerovnici moraju s dužnikom uskladiti kamatnu stopu, određivanjem parametra i fiksne marže, kao i razdoblja promjena kamatnih stopa, najkasnije do 1. siječnja 2014. godine.

Članak 14.

Ministar financija donijet će pravilnik iz članka 1. ovoga Zakona u roku 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 15.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Zakon o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, br. 75/2009 i 112/2012, u daljnjem tekstu: važeći Zakon) uređuje ugovore o potrošačkom kreditiranju, uvjete i način na koji se mogu pružati usluge potrošačkog kreditiranja, obveze vjerovnika i kreditnog posrednika prema potrošaču.

Važeći Zakon također sadrži niz odredaba koje reguliraju različita prava potrošača, od prava na informiranje kako u postupku prije sklapanja ugovora o kreditu, tako i za vrijeme njegovog trajanja, prava na odustanak od ugovora, prava na prijevremenu otplatu kredita i druga prava.

Međutim, s obzirom da su građani/potrošači, kao «slabija» ugovorna strana i dalje suočeni s velikim brojem problema u kreditnim odnosima s vjerovnicima, nametnula se potreba opsežnijih izmjena važećeg Zakona.

Zakonom o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/2005 i 41/2008) načelo savjesnosti i poštenja konkretizirano je propisivanjem dužnosti suradnje te je tako utvrđeno da su sudionici obveznih odnosa dužni surađivati radi potpunog ispunjenja obveza i ostvarivanja prava u tim odnosima.

O teškom položaju građana govore sve češći slučajevi nemogućnosti podmirenja obveza te 272.000 građana čiji su računi blokirani, odnosno gotovo 680.000 blokiranih računa i 21 milijardu kuna nepodmirenih obveza. Sve je veći postotak kredita koje građani ne mogu otplaćivati te je njihov udio u ukupnim kreditima trenutno 15%.

Problem postoji i kod odobravanja, a posebice ukidanja prekoračenja po tekućim računima građana (tzv. minusa) gdje odluke o smanjenju minusa banke donose jednostrano, a građane ne upozoravaju na primjeren način, na vrijeme niti nude postepeni prijelaz na smanjeni iznos odobrenog prekoračenja.

Treba istaknuti i činjenicu da su građani Republike Hrvatske dugoročno prezaduženi između ostalog, zbog visokih cijena nekretnina u koje su kućanstva u posljednjih 15 godina ulagala, a što su banke poticale i pratile svojim kreditnim linijama. Posljedica takve politike jest činjenica da danas u Republici Hrvatskoj broj stambenih jedinica za 30% premašuje broj kućanstava.

Zbog svega navedenog, uvodi se niz izmjena važećeg Zakona kojima se potrošačima nastoji osigurati primjeren zaštita i dovođenje u ravnopravan položaj prema vjerovnicima.

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Ovim se Konačnim prijedlogom zakona uređuju sljedeća temeljna pitanja.

Uvodi se odredba sukladno kojoj naknade vezane uz odobrene kredite moraju biti vezane uz stvarni trošak odobravanja kredita, a zabranjuje se uvođenje novih naknada nakon sklapanja ugovora o kreditu te se propisuje da će ministar financija pravilnikom podrobnije definirati naknade. Time se izbjegava mogućnost da naknade sadrže prikrivene elemente kojima se podiže cijena kredita kao i mogućnost korištenja neopravdanih naknada.

Nadalje, uvodi se obveza sukladno kojoj je vjerovnik dužan pisanim putem potrošača upozoriti na rizike povezane s promjenom tečaja, promjenom kamatne stope te gubitkom prihoda samog potrošača.

Kod ugovaranja promjenjive kamatne stope, egzaktno se definiraju parametri koji se mogu koristiti kao osnova za promjenu ugovorene promjenjive kamatne stope. Uz to se uvodi i odredba kojom se sprječava rast kamatne marže nakon sklapanja ugovora o kreditu.

Isto tako, s ciljem izbjegavanja diskriminacije potrošača koji su sklopili ugovor prije stupanja na snagu ovoga Konačnog prijedloga zakona i kod kojih nisu bili definirani parametri temeljem čije će se promjene mijenjati ugovorena promjenjiva kamatna stopa, ovim Konačnim prijedlogom zakona je izričito propisano da i u takvim ugovornim odnosima, vjerovnik mora kao podlogu za sve buduće promjene kamatne stope ugovoriti promjenjive parametre, fiksnu maržu i razdoblja promjena kamata. Pri tome, kod onih ugovora o kreditu kod kojih je tečaj tijekom otplatnog razdoblja aprecirao više od 20% (rast strane valute u odnosu na domaću), buduća fiksna marža ne smije biti veća od razlike početne kamatne stope i početne vrijednosti promjenjivog parametra (referentne kamatne stope). Time se štiti najugroženija skupina građana, koja je bila izložena ne samo rastu kamatne stope nego i značajnom rastu tečaja te su i vjerovnici dužni preuzeti dio tereta koji su u proteklom razdoblju snosili isključivo potrošači.

Odredbom članka 11.a stavka 5. ovoga Konačnog prijedloga zakona, konkretiziraju se već postojeća načela i odredbe Zakona o obveznim odnosima (određenost činidbe, ravnopravnost ugovornih strana, jednakost uzajamnih činidbi, savjesnost i poštenje, zabrana znatne neravnoteže u pravima i obvezama stranaka i dr.). Međutim, ukoliko se primjena stavka 5. navedenog članka 11.a tumači kao povratna primjena Zakona, njena je svrha opravdana jer se radi o otklanjanju nepravilnosti i neravnopravnog položaja građana u ranije sklopljenim ugovorima o kreditu s promjenjivom kamatnom stopom. Kod ovih ugovora, nisu bili definirani parametri neovisni o volji jedne od ugovornih strana zbog čega su potrošači bili izloženi rastu kamatne stope koji nije bio transparentan.

Nadalje, ovim Konačnim prijedlogom zakona, uvodi se poseban članak kojim se određuje maksimalno dopuštena kamatna stopa na stambene kredite, koja ne smije biti viša od prosječne kamatne stope na odobrene stambene kredite po valutama u Republici Hrvatskoj uvećane za jednu trećinu (1/3) te članak kojim se uređuje maksimalno dopuštena kamatna stopa na potrošačke kredite ostalih kategorija (osim stambenih) koja ne smije biti viša od prosječne kamatne stope uvećane za jednu polovinu (1/2). Prosječnu kamatnu stopu po valutama objavljuje Hrvatska narodna banka na svojim internetskim stranicama.

Ovim Konačnim prijedlogom zakona, građanima se pruža dodatna zaštita od prekomjernog rasta kamatne stope, nepovoljnih kamatnih stopa i prekomjernog zaduženja što je osobito bitno kod stambenih kredita jer njima građani rješavaju svoja temeljna egzistencijalna pitanja (stambene potrebe) pri čemu se takvi krediti dugoročno otplaćuju (20 godina ili više) a mjesečna rata često iznosi i do 80% ili 90% primanja. Stoga je intervencija države, pravo i obveza, posebice imajući u vidu da su kamatne stope na stambene kredite u Republici Hrvatskoj iznad prosjeka država članica Europske unije, posebice zemalja eurozone (prema podacima Eurostata, prosječna kamatna stopa u zemljama eurozone na stambene kredite iznosi 3,35% dok je u Republici Hrvatskoj 5,37%).

Osim toga, preciznije se uređuje pitanje vezano uz dopušteno prekoračenje po tekućem računu. Decidirano se navodi kako je vjerovnik dužan obavijestiti potrošača o umanjenju ili

ukidanju dopuštenog prekoračenja po tekućem računu najmanje 30 dana prije dana efektivnog umanjenja ili ukidanja dopuštenog prekoračenja. Također, dužan je omogućiti potrošaču, protiv kojeg nije pokrenut postupak prisilne naplate, bez njegovog zahtjeva i bez ikakvog dopunskog troška otplatu iznosa za koji je prethodno dopušteno prekoračenje umanjeno, ili iznosa ukinutog prethodno dopuštenog prekoračenja, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja vrijedi za dopušteno prekoračenje po tekućem računu. Građanin nije dužan prihvatiti smanjenje, odnosno ukidanje dopuštenog prekoračenja ako mu vjerovnik ne ponudi navedenu otplatu iznosa.

Ne treba zanemariti činjenicu da je poslovna politika banaka, posebice nakon 2005. godine bila izrazito ekspanzivna te su banke građanima svjesno nudile mogućnost odobrenja dopuštenog prekoračenja u visini čak i do tri mjesečna primanja, ne vodeći računa o potencijalnim rizicima za dužnike, ali ni za same banke.

Stoga se ovim Konačnim prijedlogom zakona, građane štiti od rizika koje nosi smanjenje odnosno ukidanje dozvoljenog prekoračenja po tekućem računu na način da im je banka dužna omogućiti obročnu otplatu iznosa za koji je minus umanjen ili ukinutog iznosa prethodno dopuštenog prekoračenja.

Osim navedenog, ovim Konačnim prijedlogom zakona, ograničen je i ukupni trošak potrošačkog kredita, odnosno efektivna kamatna stopa tako da smije doseći maksimalno jedan postotni bod nižu kamatnu stopu od zatezne kamatne stope propisane zakonom koji regulira zateznu kamatnu stopu. Prema važećim uvjetima, maksimalna efektivna kamatna stopa iznosi 11%. Maksimalna efektivna kamatna stopa za stambene kredite smije pak doseći tri postotna boda nižu kamatnu stopu od zatezne kamatne stope propisane zakonom kojim se uređuje zatezna kamatna stopa, odnosno prema važećim uvjetima maksimalno 9%.

Pored navedenog, a s obzirom da su i dalje uočene pojave poput odobravanja kredita bez posjedovanja odobrenja za rad i uz efektivnu kamatnu stopu veću od propisane, ovim se Konačnim prijedlogom zakona propisuje da nadležno nadzorno tijelo, koje inspekcijskim nadzorom ili na drugi način utvrdi ovakve prekršaje, predlaže sudu oduzimanje imovinske koristi ostvarene prekršajem ili kaznenim djelom.

S obzirom na sve uvedno spomenute okolnosti, izvršna vlast ima dužnost i obvezu intervenirati i navedeno područje regulirati na opisani način, a primjenom ovoga Konačnog prijedloga zakona, potrošači će dobiti dodatnu zaštitu i biti bolje upoznati s rizicima koji prate kreditno zaduženje, a isto tako, ograničit će se prekomjerno zaduživanje građana.

III. OBRAZLOŽENJE POJEDINAČNIH ODREDBI

Uz članak 1.

Predloženom izmjenom naknade se vežu uz stvarne troškove odobravanja kredita, zabranjuje se mogućnost uvođenja novih naknada nakon potpisivanja ugovora o kreditu te se uvodi mogućnost da ministar financija detaljnije pravilnikom definira naknadu i utvrdi popis prihvatljivih naknada. Navedena izmjena ima za cilj spriječiti neopravdano podizanje cijene kredita nakon potpisivanja ugovora.

Uz članak 2.

Ispravlja se nomotehnička pogreška.

Uvodi se obveza da vjerovnik prije potpisivanja ugovora potrošača upozori na rizike povezane s promjenom tečaja, promjenom kamatne stope te gubitkom prihoda samog potrošača.

Uz članak 3.

Predloženom se odredbom radi kontroliranja rasta promjenjive kamatne stope, definiraju prihvatljivi parametri temeljem čije promjene će se vršiti promjena kamatne stope i to kao EURIBOR, LIBOR, NRS, prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija ili prosječna kamatna stopa na depozite građana u odnosnoj valuti. Promjenjiva kamatna stopa definira se kao zbroj ugovorenog parametra i fiksne marže koja mora biti ugovorena zajedno s parametrom i ne smije rasti tijekom otplatnog perioda.

Uvodi se i odredba sukladno kojoj se decidirano propisuje obveza definiranja parametara, fiksne marže i razdoblja promjena kamatnih stopa i kod ranije sklopljenih ugovora o kreditu, u kojima prethodno nisu bili ugovoreni parametri za promjenu kamatne stope. Isto tako, kod ranije ugovorenih stambenih kredita s promjenjivom kamatnom stopom, kod kojih je od vremena sklapanja ugovora tečaj strane valute aprecirao više od 20% u odnosu na domaću valutu, dodatno se propisuje da buduća fiksna marža, ne smije biti veća od razlike početne kamatne stope i početne vrijednosti promjenjivog parametra (referentne kamatne stope). Prestankom izvanredne okolnosti, banka je dužna ponuditi potrošaču konverziju kredita u domaću valutu ili EUR bez naknade, a ukoliko odbije konverziju, otplata kredita nastavlja se prema standardnim uvjetima.

Uz članak 4.

S obzirom na posebnu osjetljivost i izloženost građana u pogledu visine kamatnih stopa na stambene kredite, uvodi se ograničenje visine dozvoljene kamatne stope koja ne smije biti viša od prosječne kamatne stope na stambene kredite po valutama u Republici Hrvatskoj, uvećane za jednu trećinu (1/3), a pored toga uvodi se i ograničenje kamatne stope za ostale potrošačke kredite koja ne smije biti veća od prosječne kamatne stope uvećane za jednu polovinu (1/2).

Obzirom na različite prakse banaka u pogledu razdoblja promjene kamatne stope ovom izmjenom predlaže se da se prva korekcija maksimalno dozvoljene kamatne stope mora izvršiti do 1. siječnja 2014. godine, a daljnje korekcije na ugovorene dane promjene kamatne stope temeljem zadnje objavljene prosječne kamatne stope od strane Hrvatske narodne banke.

Uz članak 5.

Ovom izmjenom štite se građani kod smanjenja ili ukidanja prekoračenja po tekućim računima. Naime, decidirano se navodi kako je vjerovnik dužan obavijestiti potrošača o umanjenju ili ukidanju dopuštenog prekoračenja po tekućem računu najmanje 30 dana prije dana efektivnog umanjenja ili ukidanja dopuštenog prekoračenja te se uvodi obveza banke omogućiti potrošaču, bez ikakvog dopunskog troška, otplatu iznosa za koji je dopušteno prekoračenje umanjeno, ili iznosa ukinutog prethodno dopuštenog prekoračenja, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja vrijedi za dopušteno prekoračenje po tekućem računu.

Uz članak 6.

Ispravlja se nomotehnička pogreška.

Uz članak 7.

Dodatno se pojašnjava odredba koja propisuje obveze kreditnih posrednika prema potrošaču.

Uz članak 8.

Predloženom se izmjenom ministru financija daje ovlast da pravilnikom uređuje dodatne kriterije za izračun efektivne kamatne stope, sukladno člancima 18. i 39. Zakona o sustavu državne uprave, prema kojima ministar donosi pravilnike kad je na to izrijekom ovlašten u granicama dane ovlasti.

Uz članak 9.

Predloženom izmjenom ograničava se efektivna kamatna stopa na način da je maksimalna efektivna kamatna stopa za potrošačke kredite jedan postotni bod niža, dok je maksimalna efektivna kamatna stopa za stambene kredite tri postotna boda niža od ograničenja visine zateznih kamatnih stopa utvrđenog zakonom kojim se uređuje zatezna kamatna stopa.

Uz članak 10.

Ispravlja se nomotehnička pogreška.

Predloženom se izmjenom u podstavcima 22., 23., 25. i 30. definira prekršaj vjerovnika ili kreditnog posrednika.

Podstavcima 26., 27., 28. i 29. propisuje se prekršaj vjerovnika koji kod ugovaranja promjenjivih kamatnih stopa postupi protivno članku 11. a. ovoga Zakona.

Novim podstavkom 31. propisuje se prekršaj vjerovnika koji protivno članku 12. stavcima 4. i 5. ovoga Zakona, potrošaču kojemu je umanjeno ili ukinuto prekoračenje po tekućem računu, ne ponudi obročnu otplatu iznosa, u 12 mjesečnih obroka i primjenom kamatne stope koja vrijedi za dopušteno prekoračenje po tekućem računu.

Uz članak 11.

Precizira se opis prekršaja koji čini vjerovnik ili kreditni posrednik ako potrošača ne upozori na troškove koje je dužan platiti javnom bilježniku prilikom sklapanja ugovora o kreditu.

Uz članak 12.

Novim člankom 27.a se radi osiguranja oduzimanja imovinske koristi daje ovlast nadležnom nadzornom tijelu da zbog počinjenje prekršaja iz članka 26. stavka 1. podstavka 20. i 30. predloži sudu oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem.

Uz članak 13.

Stavkom 1. ovoga članka uređuje se primjena članka 11.a stavka 5. ovoga Zakona na način da se decidirano navodi kako se stavak 5. primjenjuje na sve ugovore o potrošačkom kreditu neovisno o datumu sklapanja ugovora.

Stavkom 2. određuje se rok u kojem vjerovnici moraju izvršiti obveze propisane člankom 11.a ovoga Zakona.

Uz članak 14.

Određuje se rok u kojem će ministar financija donijeti propis koji je ovlašten donijeti temeljem odredbi ovoga Zakona.

Uz članak 15.

Utvrđuje se stupanje na snagu ovoga Zakona.

IV. SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU OVIM KONAČNIM PRIJEDLOGOM U ODNOSU NA ONA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU RAZLIKE NASTALE

Članak 3.

Prihvaćeni su prijedlozi Hrvatske udruge banaka primljeni putem Odbora za financije i državni proračun Hrvatskoga sabora u dijelu koji se tiče terminološkog određenja (parametar umjesto referentna kamatna stopa) te je proširena lista prihvatljivih parametara na prinos na Trezorske zapise Ministarstva financija kao niskorizičan instrument. Pored toga, uvedena je obveza banke da po prestanku izvanrednih okolnosti (aprecijacije tečaja veće od 20%) ponudi potrošaču konverziju preostalog iznosa stambenog kredita u domaću valutu, a ukoliko potrošač odbije istu ponudu, nastavlja otplaćivati preostali neotplaćeni dio kredita prema standardnim uvjetima.

Članak 8.

Ministar financija se izrijekom ovlašćuje da u granicama dane ovlasti pravilnikom uređuje dodatne kriterije za izračun efektivne kamatne stope.

Članak 9.

Slijedom rasprave na plenarnoj sjednici Hrvatskoga sabora, prihvaćen je prijedlog Kluba zastupnika Hrvatskih laburista te je maksimalna efektivna kamatna stopa (EKS) definirana različito za stambene kredite (tri postotna boda niža od zatezne kamatne stope) u odnosu na ostale potrošačke kredite (jedan postotni bod niža od zatezne kamatne stope).

Članak 10.

Terminološko usklađenje s člankom 3. te je dodan novi stavak kojim se definira novo prekršajno djelo.

Članak 12.

Radi učinkovite provedbe mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi stečene prekršajem dodan novi članak 27.a.

Članak 13.

Terminološko usklađenje s člankom 3.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENA NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Članak 1.

Nije prihvaćen prijedlog Hrvatske udruge banaka zaprimljen putem Odbora za financije i državni proračun Hrvatskoga Sabora da se briše odredba sukladno kojoj će ministar financija pravilnikom pobliže definirati naknade i druga pitanja s tim u vezi.

Članak 3.

Nije prihvaćen prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se doseg članka 3. u dijelu koji se odnosi na članak 11.a. stavak 5., proširi na ugovore o kreditu kod kojih je tečaj strane valute u odnosu na domaću tijekom otplatnog razdoblja aprecirao više od 15%.

Nije prihvaćen prijedlog Hrvatske udruge banaka zaprimljen putem Odbora za financije i državni proračun Hrvatskoga Sabora za slučaj aprecijacije tečaja strane valute u odnosu na domaću veće od 20 %, sukladno kojemu bi se potrošaču za vrijeme trajanja ove izvanredne okolnosti kamatna stopa utvrdila kao prosječna tržišna kamatna stopa uz koju su stambeni krediti u odnosnoj valuti odobravani, umanjena za 20%.

Članak 4.

Prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se ujednači stupanje na snagu svih odredaba Zakona nije prihvaćen iz razloga što je usvojeno mišljenje Ureda za zakonodavstvo prema kojem obveza (u konkretnom slučaju za vjerovnika) može nastati tek nakon stupanja na snagu Zakona.

Članak 8. (sada članak 9.)

Nije prihvaćen prijedlog Hrvatske udruge banaka zaprimljen putem Odbora za financije i državni proračun Hrvatskoga Sabora da se u cijelosti briše članak 8. (sada članak 9.) jer se smatra korisnim u cilju dodatne zaštite potrošača, uz ograničenja iz novih članaka 11.b. i 11.c. definirati i maksimalnu efektivnu kamatnu stopu.

Članci 11. i 13. (sada članci 13. i 15.)

Prijedlog Odbora za zakonodavstvo da se ujednači stupanje na snagu svih odredaba Zakona nije prihvaćen iz razloga što je usvojeno mišljenje Ureda za zakonodavstvo prema kojem obveza (u konkretnom slučaju za vjerovnika) može nastati tek nakon stupanja na snagu

Zakona. Za izvršenje obveze određen je rok do 1. siječnja 2014. godine, a prijedlog Hrvatske udruge banaka zaprimljen putem Odbora za financije i državni proračun Hrvatskoga Sabora da rok iznosi 90 dana od dana stupanja na snagu zakona, ocijenjen je nepotrebnim.

**ODREDBE VAŽEĆEGA ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU**

Pojmovi

Članak 2.

U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *potrošač* je fizička osoba koja u transakcijama obuhvaćenima ovim Zakonom djeluje izvan poslovne djelatnosti ili slobodnog zanimanja;

2. *vjerovnik* je fizička ili pravna osobu koja na području Republike Hrvatske odobrava ili obećava odobriti kredit u okviru poslovne djelatnosti ili slobodnog zanimanja, a posebno je to:

– pravna osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje kreditnih institucija ili kreditnih unija, pravna osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje institucija za elektronički novac, institucija za platni promet koje pružaju usluge platnog prometa u skladu s posebnim zakonom, pravna osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje poduzetnika,

– fizička osoba koja posluje prema zakonima koji uređuju poslovanje obrtnika ili slobodnih zanimanja;

3. *ugovor o kreditu*, u smislu ovoga Zakona, je ugovor u kojem vjerovnik odobrava ili obećava odobriti potrošaču kredit u obliku odgode plaćanja, zajma ili slične financijske nagodbe, osim ugovora o trajnom pružanju usluge ili isporuke proizvoda iste vrste kada potrošač plaća za takve usluge ili proizvode tijekom cjelokupne njihove isporuke u obliku obroka;

4. *dopušteno prekoračenje* je iznos sredstava koji vjerovnik stavlja na raspolaganje potrošaču na temelju ugovora o tekućem računu sklopljenog u pisanom obliku;

5. *prešutno prihvaćeno prekoračenje* je prekoračenje pri kojemu vjerovnik potrošaču stavlja na raspolaganje sredstva koja nadmašuju trenutno stanje tekućeg računa potrošača ili dogovoreno prekoračenje;

6. *kreditni posrednik* je fizička ili pravna osoba koja nije vjerovnik i koja u okviru svojeg posla ili zanimanja, za naknadu u novcu ili u drugom dogovorenom financijskom obliku:

– prezentira ili nudi ugovore o kreditu potrošačima

– pomaže potrošačima poduzimanjem pripremnih radnji u vezi s drugim ugovorima o kreditu osim onih iz alineje 1. ove točke, ili

– sklapa ugovore o kreditu s potrošačima u ime vjerovnika;

7. *ukupni troškovi kredita za potrošača* uključuju kamate, naknade, poreze i sve druge naknade koje potrošač mora platiti u vezi s ugovorom o kreditu te koji su poznati vjerovniku, osim troškova javnog bilježnika. Troškovi dodatnih usluga koje se odnose na ugovor o

kreditu, posebice premije osiguranja, također su uključeni ako je sklapanje ugovora o pružanju drugih usluga obvezno u cilju dobivanja kredita ili dobivanja kredita prema uvjetima koji vrijede na tržištu;

8. *ukupan iznos* koji plaća potrošač jest zbroj ukupnog iznosa kredita i ukupnih troškova kredita za potrošača;

9. *efektivna kamatna stopa* (dalje u tekstu: EKS) iskazuje ukupne troškove kredita za potrošača, izražene kao godišnji postotak ukupnog iznosa kredita, uključujući troškove iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona. Određena je metodologijom definiranom aktom Hrvatske narodne banke kojim se uređuje EKS;

10. *kamatna stopa* jest kamatna stopa izražena kao fiksni ili varijabilni postotak koja se primjenjuje godišnje na iznos dobivenog kredita;

11. *fiksna kamatna stopa* iskazuje da su vjerovnik i potrošač u ugovoru o kreditu dogovorili jedinstvenu kamatnu stopu za cjelokupno trajanje ugovora o kreditu ili nekoliko kamatnih stopa za pojedina razdoblja koristeći se isključivo određenim fiksnim postotkom. Ako u ugovoru o kreditu nisu utvrđene sve kamatne stope, smatra se da je kamatna stopa fiksna samo za djelomična razdoblja za koja se kamatne stope određuju isključivo određenim fiksnim postotkom koji je dogovoren prilikom sklapanja ugovora o kreditu;

12. *ukupan iznos kredita* jest gornja granica ili ukupan iznos koji se potrošaču stavlja na raspolaganje prema ugovoru o kreditu;

13. *trajni medij* je Pravilnikom propisan instrument koji potrošaču omogućuje pohranu isključivo njemu upućenih informacija na način da ih može koristiti u razdoblju relevantnom za te informacije i koji omogućuje reprodukciju pohranjenih informacija bez ikakve promjene;

14. *povezani ugovor o kreditu* jest ugovor u kojem:

– predmetni kredit služi isključivo za financiranje ugovora o prodaji određenih proizvoda ili o pružanju određenih usluga, te u kojem

– oba ugovora tvore poslovnu cjelinu. Poslovna cjelina postoji kada dobavljač proizvoda ili pružatelj usluga sam financira kredit za potrošača ili, ako ga financira neka treća strana, kada se vjerovnik koristi uslugama dobavljača proizvoda ili pružatelja usluga u vezi sa sklapanjem ili pripremom ugovora o kreditu, odnosno kada su u ugovoru o kreditu izričito navedeni predmetni proizvodi ili pružanje predmetnih usluga;

15. *potrošačko kreditiranje* je pravni posao kojim se jedna ugovorna strana obvezuje drugoj staviti na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a druga se ugovorna strana obvezuje plaćati ugovorene kamate, odnosno ugovorene naknade, te iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je ugovoreno, kao i svaki drugi pravni posao, koji je po svojoj gospodarskoj biti jednak ovome pravnome poslu

Informacije prije sklapanja ugovora

Članak 5.

(1) Prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora o kreditu, vjerovnik i kreditni posrednik dužni su, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, na temelju kreditnih uvjeta koje nudi vjerovnik, pravodobno potrošaču pružiti sve informacije iz ovoga članka, a koje sadrže:

a) vrstu kredita,

b) ime i prezime, odnosno naziv i adresu vjerovnika te ime i prezime, odnosno naziv i adresu kreditnog posrednika,

c) ukupan iznos kredita, uključujući valutu u kojoj je nominirana glavnica ili uz koju je vezana glavnica i vrsta tečaja po kojoj se obavlja isplata i naplata kredita, te uvjete kojima je uređeno povlačenje iznosa iskorištenog kredita (tranše),

d) trajanje ugovora o kreditu,

e) predmetne proizvode ili usluge i njihovu cijenu za gotovinu, u slučaju kredita s odgodom njihova plaćanja i povezanih ugovora o kreditu,

f) kamatnu stopu, uvjete kojima je uređena primjena kamatne stope i, kada su dostupni, bilo koji indeks ili referentna stopa koja se primjenjuje na početnu kamatnu stopu, te razdoblja, uvjete i postupke promjene kamatne stope. Ako se u različitim okolnostima primjenjuju različite kamatne stope, potrebno je navesti informacije iz ove točke za sve stope koje se primjenjuju,

g) EKS i ukupan iznos koji potrošač mora platiti, predočene reprezentativnim primjerom u kojemu se navode sve pretpostavke kojima se koristilo u izračunu te stope. Ako je potrošač obavijestio vjerovnika o jednom ili većem broju uvjeta svoga kredita, kao što je trajanje ugovora o kreditu i ukupan iznos kredita, vjerovnik je dužan u obzir uzeti i te uvjete. Ako su ugovorom o kreditu predviđeni različiti načini povlačenja iznosa iskorištenog kredita s različitim naknadama ili kamatnim stopama te ako se vjerovnik koristi pretpostavkom iz stavka 11. ovoga članka, dužan je naznačiti da drugačiji mehanizmi povlačenja iznosa iskorištenog kredita za tu vrstu kredita mogu rezultirati višim EKS-om,

h) iznos, broj i učestalost uplata koje je potrošač dužan izvršiti i redoslijed kojim će se te uplate koristiti za plaćanje preostalih anuiteta koji se naplaćuju po različitim kamatnim stopama u svrhu povrata,

i) pristojbe za vođenje jednog ili većeg broja računa na kojima su vidljivi i transakcije uplata i povlačenja iznosa iskorištenog kredita, osim ako je otvaranje računa opcionalno, zajedno s naknadama za uporabu određenog sredstva plaćanja za obje transakcije uplate i povlačenja iznosa iskorištenog kredita te sve druge naknade koje proizlaze iz ugovora o kreditu te uvjete prema kojima se te naknade smiju mijenjati,

j) upozorenje na troškove koje je potrošač dužan platiti javnom bilježniku prilikom sklapanja ugovora o kreditu,

k) obvezu, ako takva postoji, sklapanja dodatnog ugovora o dodatnim uslugama uz ugovor o kreditu, posebice police osiguranja, kada je sklapanje takvog ugovora obvezno u cilju dobivanja kredita ili u cilju njegova dobivanja prema uvjetima i odredbama oglašenim na tržištu,

l) zateznu kamatnu stopu koja se primjenjuje pri zakašnjelim uplatama i mjere njezine prilagodbe te naknade koje se plaćaju za neispunjenje obveze plaćanja,

m) upozorenje na posljedice izostalih uplata,

n) tražene instrumente osiguranja,

o) postojanje ili nepostojanje prava na odustanak od ugovora o kreditu,

p) pravo na prijevremenu otplatu i pravo vjerovnika na naknadu, te način na koji se određuje takva naknada u skladu sa člankom 16. ovoga Zakona,

r) pravo potrošača na pravodobno i besplatno obavještanje, sukladno članku 9. stavku 2. ovoga Zakona, o rezultatima konzultiranja baze podataka koje se provodi radi procjene kreditne sposobnosti,

s) pravo potrošača da mu se na zahtjev besplatno ustupi primjerak nacрта ugovora o kreditu. Ova odredba ne primjenjuje se ako vjerovnik u vrijeme podnošenja zahtjeva nije voljan nastaviti sa sklapanjem ugovora o kreditu s potrošačem,

t) razdoblje tijekom kojega vjerovnika obvezuju informacije dane u razdoblju prije sklapanja ugovora o kreditu.

(2) Sadržaj i oblik informacija pravilnikom propisuje ministar financija.

(3) Sve dodatne informacije u odnosu na informacije iz stavka 1. ovoga članka, koje bi vjerovnik eventualno mogao dati potrošaču, moraju se dati u posebnom dokumentu, odvojenom od dokumenta u kojem se daju informacije iz stavka 1. ovoga članka.

(4) U slučaju glasovne telefonske komunikacije, opis glavnih značajki financijskih usluga koje je potrebno pružiti mora obuhvaćati barem elemente iz točaka c), d), e), f) i h) stavka 1. ovoga članka, zajedno s EKS-om predloženim reprezentativnim primjerom i ukupnim iznosom koji je potrošač dužan platiti.

(5) Ako je ugovor, na zahtjev potrošača, sklopljen pomoću sredstava daljinske komunikacije sukladno zakonu koji propisuje zaštitu potrošača, a koja ne omogućavaju pružanje informacija u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, posebice u slučaju iz stavka 4., vjerovnik je odmah nakon sklapanja ugovora o kreditu dužan potrošaču pismeno pružiti sve informacije iz stavka 1. ovoga članka.

(6) Potrošaču je na njegov zahtjev, osim informacija iz Pravilnika o obvezi informiranja potrošača, potrebno dati i primjerak nacрта ugovora o kreditu. Ova se odredba ne primjenjuje ako vjerovnik ne želi nastaviti sa sklapanjem ugovora o kreditu s potrošačem.

(7) U slučaju ugovora o kreditu prema kojemu uplate potrošača ne rezultiraju trenutnom odgovarajućom otplatom ukupnog iznosa kredita, ali se koriste za stvaranje glavnice kredita tijekom tih razdoblja i prema uvjetima utvrđenima ugovorom o kreditu ili dodatnim ugovorom, informacije koje se pružaju prije sklapanja ugovora, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, moraju sadržavati jasnu i određenu izjavu da se takvim ugovorom o kreditu ne osigurava otplata ukupnog iznosa iskorištenoga kredita prema ugovoru o kreditu, osim ako se ne pruži takvo osiguranje naplate.

(8) Vjerovnici i kreditni posrednici dužni su potrošaču pružiti odgovarajuća objašnjenja kako bi ga doveli u položaj koji mu omogućuje da procijeni je li predloženi ugovor o kreditu prilagođen njegovim potrebama i njegovoj financijskoj situaciji, i kad je primjereno, pojašnjavanjem informacija koje se pružaju u razdoblju prije sklapanja ugovora u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, bitnih značajki predloženih proizvoda i posebnih učinaka koje bi oni mogli imati na potrošača, uključujući i posljedice ako potrošač ne ispuni obvezu plaćanja.

(9) Pri izračunu EKS-a za ugovore o kreditu u kojima su predviđeni različiti načini povlačenja sredstava s različitim naknadama ili kamatnim stopama, vjerovnik može koristiti pretpostavku da se ukupan iznos kredita povlači po najvišoj naknadi i kamatnoj stopi koje se primjenjuju na najčešće mehanizme povlačenja iznosa iskorištenog kredita za ovu vrstu ugovora.

Promjenjiva kamatna stopa

Članak 11.a

(1) Ako su ugovorene promjenjive kamatne stope, vjerovnik je dužan:

a) definirati parametre koje prati u kontekstu donošenja odluke o korekciji promjenjive kamatne stope, a koji su jasni i poznati potrošačima i

b) kvalitativno i kvantitativno razraditi uzročno-posljedične veze kretanja parametara iz točke a) i utjecaja tih kretanja na visinu promjenjive kamatne stope i

c) odrediti u kojim se razdobljima razmatra donošenje odluke o korekciji visine kamatne stope (koje je bazno razdoblje te koja su referentna razdoblja).

(2) Parametri iz stavka 1. ovoga članka mogu biti referentna kamatna stopa (npr. EURIBOR, LIBOR), indeks potrošačkih cijena, premija na kreditni rizik Republike Hrvatske i slični parametri čija promjena ne ovisi o volji jedne ugovorne strane.

(3) Promjena kamatne stope u jednom referentnom razdoblju ne može biti veća, odnosno kod smanjenja manja, od sumarnog efekta promjena parametara iz stavka 1. točke a) ovoga članka.

(4) Ako vjerovnik nudi ugovaranje promjenjive kamatne stope, dužan je jasno i nedvojbeno predočiti potrošaču prije sklapanja ugovora o kreditu elemente iz stavka 1. ovoga članka, kao i upozoriti potrošača o svim rizicima ove promjenjivosti te jasno i nedvojbeno ugovoriti u samome ugovoru o kreditu promjenjive elemente na temelju kojih se izračunava promjenjiva kamatna stopa.

(5) Ako se uslijed promjene ugovorene promjenjive kamatne stope treba provesti povećanje kamatne stope, vjerovnik je dužan potrošaču poslati obavijest o takvom povećanju 15 dana prije njegove provedbe. U roku od tri mjeseca od primitka takve obavijesti, potrošač ima pravo na prijevremeno vraćanje kredita bez obveze plaćanja bilo kakve naknade vjerovniku uključujući i ugovorenu naknadu za raniji povrat kredita. U tom slučaju vjerovnik nema pravo na naknadu štete zbog ranijeg povrata.

(6) Na postojeće ugovore o kreditu odobrene prije stupanja na snagu ovoga Zakona primjenjuju se odredbe stavka 5. ovoga članka.

Obveze u vezi s ugovorom o dopuštenom prekoračenju na tekućem računu

Članak 12.

(1) Kada ugovor o kreditu obuhvaća kredit u obliku dopuštenog prekoračenja po tekućem računu, vjerovnik je dužan redovito izvještajem obavještavati potrošača o stanju i prometu po računu, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, koji sadrži sljedeće pojedinosti:

- a) točno razdoblje na koje se izvještaj odnosi,
- b) iznose i datume povlačenja novca na osnovi ugovora o kreditu,
- c) stanje s prethodnog izvještaja te datum njegova izdavanja,
- d) novo stanje,
- e) datume i iznose uplata,
- f) primijenjenu kamatnu stopu,
- g) sve eventualne naknade koje su bile uključene,
- h) minimalni iznos koji je potrebno platiti.

(2) Vjerovnik je dužan obavijestiti potrošača, u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju, o povećanju kamatne stope ili o eventualnim naknadama koje mora platiti najmanje 15 dana prije nego što promjene stupe na snagu.

(3) Ugovorom o kreditu dopušteno je dogovoriti da se informacije o promjenama kamatne stope pružaju na način predviđen stavkom 1. ovoga članka u slučajevima:

- promjene kamatne stope prouzročene promjenom referentne stope
- nove referentne stope, pod uvjetom da je ta referentna stopa javno dostupna
- stavljanjem na raspolaganje informacija o novoj referentnoj stopi u prostorima vjerovnika.

Prijevremena otplata

Članak 16.

(1) Potrošač ima pravo u svakom trenutku ispuniti djelomice ili u cijelosti svoje obveze iz ugovora o kreditu. U tom slučaju ima pravo na smanjenje ukupnih troškova kredita, a smanjenje sastoji se od kamata i drugih troškova koji se odnose na preostalo trajanje ugovora o kreditu.

(2) U slučaju prijevremene otplate kredita vjerovnik ima pravo na pravednu i objektivnu naknadu za moguće troškove izravno povezane s prijevremenom otplatom kredita, pod uvjetom da je kredit prijevremeno otplaćen u razdoblju tijekom kojega se primjenjivala fiksna kamatna stopa.

(3) Iznos naknade iz stavka 2. ovoga članka ne smije premašiti 1% iznosa kredita koji se prijevremeno otplaćuje ako je razdoblje između dana prijevremene otplate i roka dospijeća iz

ugovora o kreditu dulje od godinu dana. Ako je to razdoblje kraće od godine dana, iznos naknade ne smije premašiti 0,5% iznosa kredita koji se ranije otplaćuje.

(3) Naknada iz stavka 2. ovoga članka ne plaća se:

- a) ako se otplata izvršava prema ugovoru o osiguranju koje je jamstvo otplate kredita,
- b) ako se radi o dopuštenom prekoračenju ili
- c) ako je kredit otplaćen u razdoblju tijekom kojega nije određena fiksna kamatna stopa.

(5) Vjerovnik može tražiti naknadu iz stavka 2. ovoga članka samo pod uvjetom da iznos prijevremene otplate premašuje 75.000,00 kuna unutar 12 mjeseci.

(6) Iznos naknade iz stavka 3. ovoga članka ne smije prelaziti iznos kamata koje bi potrošač platio tijekom razdoblja između dana prijevremene otplate kredita i dana prestanka ugovora o kreditu.

Obveze kreditnih posrednika prema potrošaču

Članak 19.

Kreditni posrednici dužni su:

- a) u oglašavanju ili dokumentu namijenjenom potrošaču navesti djelokrug svojih ovlasti, a posebice to radi li s jednim ili s više brojem vjerovnika ili radi kao neovisni posrednik;
- b) navesti iznos naknade, ako takva postoji, koju je potrošač dužan platiti kreditnom posredniku za njegove usluge, te dogovoriti naknadu s potrošačem u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju prije sklapanja ugovora;
- c) priopćiti vjerovniku iznos naknade, ako takva postoji, koju je potrošač dužan platiti kreditnom posredniku za njegove usluge u svrhu izračuna EKS-a.

V. EFEKTIVNA KAMATNA STOPA

Izračun efektivne kamatne stope

Članak 20.

(1) Efektivna kamatna stopa, izjednačujući na godišnjoj osnovi sadašnju vrijednost svih obveza (iskorišteni iznos kredita, otplata i naknada), budućih ili postojećih, dogovorenih između vjerovnika i potrošača, izračunava se u skladu s metodologijom definiranom aktom Hrvatske narodne banke kojim se uređuje EKS.

(2) U svrhu izračuna EKS-a moraju se odrediti ukupni troškovi kredita za potrošača, uz iznimku naknada koje je potrošač dužan platiti za nepoštovanje obveza ugovora o kreditu i drugih naknada osim kupovne cijene za kupnju proizvoda ili usluga koju je potrošač obvezan platiti neovisno o tome provodi li se transakcija u gotovini ili na kredit.

Troškove upravljanja računom na kojemu su vidljive i transakcije uplata i iskorišteni iznos kredita, troškove uporabe sredstava plaćanja i za transakcije uplata i iskorišteni iznos kredita

te sve druge troškove koji se odnose na transakcije uplata potrebno je obuhvatiti ukupnim troškovima kredita za potrošača osim ako je otvaranje računa opcionalno i ako su troškovi računa jasno i zasebno pokazani u ugovoru o kreditu ili u kojemu drugom ugovoru sklopljenom s potrošačem.

(3) Izračun EKS-a temelji se na pretpostavci da će ugovor o kreditu ostati valjanim tijekom dogovorenog razdoblja te će vjerovnik i potrošač ispuniti svoje obveze prema uvjetima i datumima navedenima u ugovoru o kreditu.

(4) Kod ugovora o kreditu s promjenjivom kamatnom stopom, pristojbe sadržane u EKS-u, a koje se ne mogu izmjeriti u trenutku izračuna, EKS se izračunava prema pretpostavci da će kamatna stopa i ostale naknade ostati fiksima u odnosu na početnu kamatnu stopu i da će se primjenjivati do kraja ugovora o kreditu.

(5) Ako je potrebno, mogu se koristiti i dodatne pretpostavke za izračun EKS-a navedene u Pravilniku.

»Gornja granica EKS-a

Članak 20.a

EKS sukladno ovome Zakonu ne može prijeći ograničenja visine kamatnih stopa utvrđena Zakonom o obveznim odnosima.«.

IX. PREKRŠAJNE ODREDBE

Kazne

Članak 26.

(1) Novčanom kaznom od 80.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vjerovnik ili kreditni posrednik za prekršaj:

- ako oglašavanje ne sadrži informacije u skladu sa člankom 4. stavkom 2. ovoga Zakona
- ako u razdoblju prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora ne pruži pravodobno potrošaču sve informacije iz članka 5. ovoga Zakona
- ako ne pruži sve informacije iz članka 5. ovoga Zakona odmah nakon sklapanja ugovora o kreditu u slučaju iz članka 5. stavka 5. ovoga Zakona
- ako ne pruži sve informacije u skladu sa člankom 6. stavkom 8. ovoga Zakona
- ako u razdoblju prije prihvaćanja ponude ili sklapanja ugovora o kreditu iz članka 3. stavka 2. ili 4. ovoga Zakona ne pruži pravodobno sve informacije iz članka 6. stavka 2., odnosno iz članka 6. stavka 2. i 4. ovoga Zakona
- ako ugovor o kreditu nije sklopljen u pisanom obliku ili nekom drugom trajnom mediju
- ako ne preda potrošaču primjerak ugovora o kreditu,

- ako ugovor o kreditu ne sadrži sve informacije iz članka 10. stavka 2. ovoga Zakona, izuzevši informacije navedene u točki i) stavka 2.
- ako ugovor o kreditu u obliku prekoračenja iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona ne sadrži sve informacije iz članka 10. stavka 5. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o svim promjenama kamatne stope u skladu sa člankom 11. stavkom 1. ovoga Zakona
- ako ne obavještava potrošača o stanju i prometu po tekućem računu u skladu sa člankom 12. stavkom 1. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o povećanju kamatne stope ili o eventualnim naknadama koje mora platiti u skladu sa člankom 12. stavkom 2. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o otkazivanju i razlozima otkazivanja ugovora u skladu sa člankom 13. stavkom 3. ovoga Zakona
- ako potrošaču ne omogući odustanak od ugovora sukladno članku 14. ovoga Zakona
- ako ne obavijesti potrošača o prijenosu prava iz članka 17. ovoga Zakona
- ako ne pruža redovito informacije iz članka 6. ovoga Zakona
- ako potrošaču ne omogući prijevremenu otplatu sukladno članku 16. ovoga Zakona
- ako u slučaju znatnijeg prekoračenja dužeg od mjesec dana ne obavijesti potrošača u skladu sa člankom 18. stavkom 2. ovoga Zakona
- ako ne postupa u skladu sa člankom 19. ovoga Zakona
- ako pruža usluge potrošačkog kreditiranja bez odobrenja iz članka 21. ovoga Zakona
- ako nadležnom inspektoru i drugim osobama ovlaštenima za nadzor ne omogući provođenje nadzora sukladno članku 23. stavku 1. ovoga Zakona
- ako ugovor o kreditu sadrži ugovorne odredbe protivne ovom Zakonu i štetne za potrošača
- ako ne dostavi izvješće Ministarstvu financija
- ako odobrava kredite protivno ovom Zakonu
- ako se ne pridržava propisa donesenih na temelju ovoga Zakona
- ako postupa protivno odredbama članka 11.a ovoga Zakona i
- ako postupa protivno odredbama članka 20.a ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj vjerovnik ili kreditni posrednik:

– ako ne pruži potrošaču odgovarajuća objašnjenja u skladu sa člankom 5. stavkom 8. ovoga Zakona,

– ako ne upozori potrošača na troškove koje je dužan platiti javnom bilježniku prilikom sklapanja ugovora o kreditu,

– ako ne obavijesti potrošača, besplatno i u primjerenom roku, o informacijama u skladu sa člankom 9. stavkom 2. ovoga Zakona,

– ako na zahtjev potrošača ne dostavi izvještaj u obliku otplatnog plana, besplatno i u bilo kojem trenutku tijekom cjelokupnog trajanja ugovora o kreditu u skladu sa člankom 10. stavkom 2. točkom i) ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.